

Zgodnja DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 23. malega travna 1875.

List 17.

Koledar za naslednji teden.

Mali traven. April.

25. Nedelja, IV. po veliki noči. Evangelij: „Grem k njemu, kateri me je poslal“. (Jan. 16.) — Sv. Marka, evangelist, tudi Janez Marka imenovan, je bil od sv. Petra keršen in poslan v Oglej, tisti čas sloveče mesto pri Gorici, kjer je veliko ajdov spreobernal k Kristusovi veri. Peljal je seboj v Rim sv. Hermagora, katerega je sv. Peter posvetil škofa in poslal v Oglej. † je v Aleksandriji 26. apr. 68. l. po Kr.

26. Ponedeljek. Ss. Klet in Marcellin, papeža spriči. Klet, Rimljan, sin imenitnega rimskega svetovavca Emilijana, je vladal sv. Cerkev ob času cesarjev Vespazijana in Tita. Na povelje poglavarja apostelnov je v mestu posvetil 25 mašnikov. Ta papež je v svojih listih do vernih prvi jel pisati: „Blagor in apostoljski blagoslov!“ Prav dobro ustanovljeno Cerkev je vladal 12 lét, 7 mesecev in 2 dni, po tem pa je dosegel mučeniško krono pod cesarjem Domicijanom, in je bil pokopan v Vatikanu zraven sv. Petra.

Marcellin, Rimljan, je ob času cesarja Dioklecijana po grozovitem preganjanju, mučenju in morjenju prestrašen malikom kadilo zažgal; po tem storjenem grehu pa se je kmalo tako silno kesal, da je v spokorni obleki, z bodečim pasom prepasan, šel v Sinueso, kjer je bilo veliko škofov zbranih, in pred njimi se je — ves v solzah — očitno spovedal svoje pregrehe. Vender pa nihče ne upa ga obsoditi, temuč vsi z enim glasom so rekli: „Tvoje usta, ne pa naša sodba, naj te sodijo; prvi sedež se od nikogar ne sodi. Znano je, da je bil tudi Peter zavoljo enake slabosti svojega duha grešil, in je od Boga z enakimi solzami odpušenje sprosila.“ Marcellin se je vernil v Rim, in je šel k cesarju, ter mu je hudo očital, da ga je bil k toliki brezbožnosti prisilil. Zavoljo tega je cesar zapovedal ob glavo djati Marcellina in še tri druge kristjane, Klavdija, Cerina in Antonina. Po cesarjevem povelju so njih trupla 30 dni nepokopane na morišu ležale, blaženi Marcel pa jih je, od sv. Petra v spanji opominjan, slovesno pokopal na pokopališe svete Priscile. Sv. Marcellin je sv. cerkev vladal 7 lét, 11 mesecev in 23 dni. (Brevir.)

Sv. papež Marcellin nas s svojim zgledom opominja: „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade; če je pa padel, naj hitro vstane, in se s skesanim srcem k Bogu verne, ker pri Gospodu je usmiljenje, in pri njem je obilno rešenje“. (Ps. 129, 7.) Utegnil bi kdo si misliti, kako pa, da je Marcellin mogel v tako pregreho zabresti, ker je bil ko papež nezmotljiv? Odgovor je kratek: Ako je papež ko očiten učenik vesoljnega keršanstva

nezmotljiv, zato ni tudi za-se negrešljiv, kakor sv. Peter ni bil.

27. Torek. Sv. Pelegrin, spozn., je bil vojvoda puntarjev zoper papeževo gospostvo; sv. Filip Benicij, papežev poslanec, pa ga je s svojo junaško poterpežljivostjo in kretkostjo tako presunil, da je kmalo po tem stopil v njegov red „služabnikov Marije Device“, kjer je pobožno živel, in si za spreobrnjenje grešnikov veliko prizadeval. † je 1354 v 80. l. svoje starosti.

28. Sreda. Sv. Vital, keršansk vojak, oče svetih spriči. Gervazija in Protazija v Milanu, je v Raveno spremljal sodnika Pavlina, kateri je zdravnika Urzicina ukazal terpinčiti zavoljo spoznavanja Kristusove vere. Ko Vital vidi, da Urzicin v strahovitih mukah nekoliko omahuje in serčnost zgublja, na glas zavpije: „Zdravnik Urzicin! ki si druge ozdravljaj in jih časne smerti otel, varuj se, da sebe s pušico večne smerti ne končaš“. Po teh besedah je bil Urzicin tako oserčen in potujen, da je vse muke junaško preterpel, poslednjič pa je bil ob glavo djan. Njega spominj se obhaja 19. rožnika. Sodnik Pavlin razdražen ukaže Vitala zgrabiti, na tezo razpeti, neusmiljeno bičati, poslednjič pa v globoko jamo vreči in s kamenjem zasuti. Ko se je bilo to zgodilo, je satan mališkega Apolinovega popa, ki je bil Pavlina zoper Vitala nadražil, s toliko silo napadel, da je vpiti jel: „O Vital, Kristusov spričevavec! kako silno me žgeš; v tej vročini se je prekucnil v reko in je utonil. — Ta dan se tudi obhaja spominj svete Valerije, žene sv. Vitala, ki je bila v Milanu umorjena.

Sv. Vital nam je zgled serčnega spoznavanja Kristusove vere. „Čujte, ostanite v veri, moško se obnašajte, in terdni bodite“ (1. Kor. 16, 13.) v veri, v britkostik in težavah.

Sv. Teodora in sv. Didim. Tisti čas, ko je bil cesar Dioklecijan ukazal kristjane preganjati, je v Aleksandriji živel keršanska devica Teodora, imenitnega rodu. Deželni poglavar Prokul jo ukaže vjeti in pred svojo sodbo pripeljati, ter jo vpraša: „Kdo si ti?“ Teodora mu odgovori: „Kristjana sem po milosti Božji“. Prokul: „Si li prosta ali sužnja?“ Teodora: „Prosta sem, ker sem po Kristusu dosegla prostost Božjih otrok; pa tudi pred svetom sem prosta, ker sem bila od prostih staršev rojena“. Prokul: „Če si prosta, zakaj se nisi omožila?“ Teodora: „Zaročila sem se s Kristusom, kateri mi je večno življenje obljubil, če mu ostanem zvesta.“ Prokul: „Naš cesar je zapovedal, da morajo device našim bogovom darovati; če pa tega ne storé, bodo peljane v sramotno hišo“. Teodora: „Vašim malikom ne bom nikoli darovala, ker so mutasti in gluhi, delo človeških rok, in satan v njih prebiva; če pa me ukažeš peljati v sramotno hišo, terdno upam, da me bo moj nebeški Ženin rešil iz rok mojih sovražnikov; pa

če se tudi kaj nesramnega zgodi zoper mojo voljo, to ne oskrni moje deviške čistosti.“ Prokul ji preti s tezo in bičanjem. Teodora: „Moje telo je v tvoji oblasti, duša moja pa v Božjih rokah“. Prokul jo ukaže pretepati in potem v ječo peljati, ter ji dá tri dni odloga za premislek. Teodora: „Ne potrebujem odloga za premislek, Bog je danes in v treh dneh ravno tisti; njega ne bom nikoli zatajila in tvojim malikom ne darovala“.

Čez tri dni jo Prokul zopet pred svoj sodnji stol pokliče. Devica je stanovitna v Kristusovi veri. Prokul jo ukaže peljati v sramotno hišo. Devica v sramotni hiši moli: „Oče mojega Gospoda Jezusa Kristusa, reši me iz te hiše, kakor si rešil Petra iz ječe, da naj vsi spoznajo, da sem tvoja dekla“. Bogaboječ mlad kristjan, po imenu Didim, se obleče v vojaško obleko in stopi v njeno sobo. Devica se prestraši in beži v kot. Didim ji prijazno reče: „Jaz nisem izmed hudobnežev, prišel sem te rešit iz te hiše; obleci mojo vojaško obleko in beži, jaz pa bom namesto tebe tukaj ostal“. Devica obleče Didimovo vojaško obleko, potegne vojaško kapo na obraz in zbeži. Nekoliko časa potem stopi nekdo v Teodorino sobo, pa kako se zavzame, ker vidi moža namesti device; stermé je rekel: „Ali res premore Jezus ženske v moške spreminjati?“ Didim mu pové, da ga je Bog poslal devico rešit, in upa zato doseči mučeniško krono. Vse to se je povedalo Prokulu, deželnemu poglavarju. Prokul vpraša Didima: „Kdo te je nagnil k temu delu?“ Didim: „Bog mi je zapovedal“. Prokul: „Berž mi povej, kje je Teodora, sicer te bom ukazal djati na tezo“. Didim: „Tega ne vem, to pa vém, da je Teodora dekla Gospodova, in da je Bog obvaroval njeno deviško čistost“. Prokul ukaže Didima razpeti na tezo in strahovito pretepati, po tem ga pa k smerti obsodi. Didim: „Smerti se ne bojim, ker terdno upam doseči večno življenje; hvalim pa Boga, Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa, da je Teodoro ohranil neomadežano“. Ko je bil Didim pripeljan na morišče, priteče Teodora k njemu, ter se mu preserčno zahvali, da jo je bil rešil iz sramotne hiše. Oba sta bila ob glavo djana.

Vodilo. „Kristus je meni življenje, in smert dobiček“ (Filip. 1, 21.), ker se bom z njim še bolj popolnoma sklenil.

29. Četertek. Sv. Peter, sprič. iz reda sv. Dominika, je misijonaril po Laškem in veliko duš Kristusu pridobil. Od krivovercev najet morivec ga je prebodel 6. apr. 1252 v 47. l. njegove starosti.

30. Petek. Sv. Katarina Sienska, devica iz reda sv. Dominika. † 30. apr. 1380 v 33. l. svojega življenja.

Veliki traven. — Majnik.

1. Sabota. Ss. Filip in Jakob aposteljna. Sv. Filip je oznanoval sv. vero po Siciliji. Malikovavci so ga po grozovitih mukah na steber obesili. † v 87. l. svojega življenja. — Ss. Jakob s priimkom „Mlajši“, bratranec Jezusa Kristusa, škof Jeruzalemski, imenovan „Pravični“, je veliko molil in ostro živel. Judje so ga z verh tempeljna pahnili. Nek valjavec ga je s kolom po glavi mahnil. † v 96. l. svoje starosti, okoli l. 63 po Kr.

Cvetlice,

posvećene Naši ljubi Gospej presvetega Serca.

(Dalje.)

3. Tretji nagib te popolnoma vdanosti do Jezusa Kristusa po Devici Mariji.

Kje je kdo, ki bi ne želel večno srečen biti? Vsak kristjan želi enkrat v nebesih z Jezusom sklenjen biti.

Naše serce ne bo mirovalo, dokler ne bo v Bogu počivalo. Zedinjenje z Jezusom je naš namen, naša popolnost. Pa „ozka in tesna je pot, koja pelje v življenje“, je rekel naš Bog in Zveličar sam. Skoraj nemogoča se zdi nekterim, ki se morajo grozovito vojskovati s svojo toliko sprideno natoro, da bi si jo podvergli. O to je težavna, sterma pot!

Mar pa ni nikakor mogoče se tem težavam ogniti, in vender svoj sv. namen doseči? Mar ni k temu nikjer nobene ložje, krajše, gotovše in popolniše poti? Pre-draga duša! imamo tako pot. Bog sam nam jo je dal in pokazal. Preglejmo jo in pojdemo po njej!

a) Marija je tista bolj lahka pot. Ona je pot, ktero si je Jezus Kristus sam zbral, ko je k nam prišel. Po Marijni poti hodimo bolj mirno in lahko. Tudi po tej poti ne bomo brez vsega truda, imeli bomo tudi hude vojske, velike nasprotnosti; ali — dobro si k sercu vzemi, moja duša! — dobra Mati in mila Gospa je svojim zvestim služabnikom tako blizo in vedno pričujoča, da jih v temotah in dvomih razsvetljuje, v britkostih vterjuje, v bojih oserčuje; tako, da med potami, se z Jezusom zedinijo, je ta deviška pot res sladka in vesela.

To sladko pot, ktero jim je pokazal v posebni milosti sv. Duh, ta zvesti ženin preblažene Device, so hodili sv. Efrem, sv. Janez Damaščan, sv. Bernard, sv. Bernardin, sv. Bonaventura, sv. Frančišek Salezij in več drugih.

Res je, da naj zvestejši služabniki preblažene Device, ki so njeni naj večji ljubljenci, prejemajo od nje tudi naj večji nebeške darove in milosti, ki se jim križi pravi. So pa tudi ravno ti služabniki Marijni, ki nosijo vse križe ložje, z večim zaaluženjem, pa tudi z večji slavo. Kar bi drugemu stokrat opoviralo, ga morebiti potlačilo, nad tem se oni še spotaknejo ne; ampak to jih le vterjuje, poživlja, da hitreje napredujejo; to pa, ker Marija, ta preluba Mati, polna milosti in ljubezni sv. Duha, vse križe pripravná v sladkosti svoje materne ljubeznjivosti, da jih veseli prevživajo, kakor v sladkoru prekuhan sad, če so sami na sebi še tako britki in grenki.

b) Pravo čašenje do presvete Device je kratka pot do Jezusa Kristusa. Kdor Marijo posluša, je nji pokoren, bo vse svoje sovražnike lahko premagal. Nasprotniki se mu bodo ustavljali, ga zavračevali, ga celo potlačiti skušali, to je gotovo; pa s pomočjo, pod varstvom in vodstvom Marijnim ne bo padel, se ne bo spotaknil, ne bo odjenjal, ampak z velikanskimi koraki bo k Jezusu hitel po tisti poti, po kateri je tudi Jezus tako urno in naglo k nam prišel.

Jezus je le malo časa živel na zemlji, pa večino teh malo lét je preživel v podločnosti, v pokoršini pri svoji sveti Materi. Bil je z njo tako tesno sklenjen zato, da je bil svojemu nebeškemu Očetu pokoren. Sv. Duh pravi: „kdor svojo mater spoštuje, je kakor on, ki zaloge nabira“, to je, kdor Marijo, svojo Mater spoštuje, ko se nji podverže, jo v vseh rečeh vboga, bo hitro nezmerno bogat, ker si vsak dan nabira zakladov. Drugič pa bodo v Marijnem naročju vsi, če tudi mladi, urno stari v razsvetljenji, v svetosti, v skušnji in modrosti, ter tako v malo letih dosežejo polnost Jezusove starosti.

c) Ta vdanost do preblažene Device je pa tudi popolnoma pot, da pridemo k Jezusu in se z njim zedinimo. Marija je naj popolniši, naj svetejši stvar, in Jezus, ki je naj popolniše k nam prišel, si za to veliko in prečudno popotovanje ni zvolil nobenega družega pota, kakor ravno presveto Marijo. On, Najviši, je prišel k nam po Mariji, pa zato ni zgubil ne svoje svetosti, ne svojega Božjega bitja. Tako moramo pa mi, če tudi

neizrečeno majhni, popolnoma iti k Najvišjemu tudi po Mariji. Nezapopadljivega je majhna Marija popolnoma sprejela, in pri tem svoje nezmernosti ni nič zgubil, tako se moremo tudi mi Mariji popolnoma prepustiti, da ona nas vodi brez vse izjeme.

Častiti služabnik Božji Ludvik Marija Grinjon pravi: „Ako bi mi kdo pokazal novo pot, po kateri bi k Jezusu prišel, in bi bila ta pot postлана z zaslugami vsih zveličanih, ozaljšana z vsemi junaškimi čednostmi, razsvetljena s svetlobo in lepoto vseh angeljev, in bi na tej poti čakali vsi angelji in vsi svetniki, da bi vodili, varovali in obdržali vse, ki bi po tej poti hoditi hotli; vender je meni — naravnost rečem — neomadežana Marijna pot ljubši, kakor ta, če bi tudi tako popolnoma bila. Marijna pot je brez madeža, brez vsega, brez izvirnega in dejanskega greha, brez vse sence ali temote. — In ko bo moj sladki Jezus v svojem veličastvu vdrugič na zemljo prišel, kar je gotovo, da bo tu kraljeval, si za svoje popotovanje ne bo zvolil nobenega drugega pota, kakor le Devico Marijo, po kateri je pervikrat tako lahko in popolnoma prišel. Bo pa, se vé da, razložek med njegovim pervim in med drugim zadnjim prihodom. Pervikrat je prišel na tihem in skrivno: drugič pa bo prišel veličastno in v svetlobi; pa obakrat popolnoma, ker obakrat po Mariji. Pa to je skrivnost, ktere ne razumemo. Hic taceat omnis lingua.

d) Ta vdanost do presvete Device je pa poslednjič tudi varna pot, po kateri pridemo k Jezusu, da se z njim v popolnamosti zedinimo.

Varna je ta pot, ker ta vdanost do Naše ljube Gospe je že starodavna, ni nova. Sv. Odilon, ki je v enajstem stoletju živel, jo je po Francoskem oznanovale. Kardinal Peter Damijan, ki je tudi takrat živel, pripoveduje od svojega brata Marijan-a, da se je vpričo svojega spovednika v sužnjega presvete Devici daroval.

To prelepo češenje je pa tudi zato varna pot k Jezusu, ker je presvete Devici, Naši ljubi Gospej, lastno, da nas gotovo in varno k Jezusu pelje, kakor je Jezusu lastno, da nas k svojemu večnemu Očetu vodi. Oh, zakaj je današnje razburjene čase tako malo duš Jezusa popolnoma vdanih? Zato, ker Marija, Mati tega Jezusa in nevesta sv. Duha, v človeških srcih ni zadosti vpo-dobljena. Kdor hoče imeti zreli in lepi sad, mora imeti drevo, ki ta sad rodi. Kdor hoče imeti sad življenja, ki je Jezus Kristus, mora imeti drevo življenja, ki je Marija Devica. Kdor hoče imeti moč sv. Duha, mora imeti njegovo zvesto in neločljivo nevesto, presveto Devico Marijo, ki ga v dobrem rodovitnega stori.

Draga duša! vedi toraj, in vtisni si v serce: Marija je tista edina stvar, ki nas pri naj imenitnejšem delu, pri zedinjanju z Bogom, naj bolj izdatno podpira. Naj gotovši, da nas vodi dober duh, je to, ako imamo veliko, resnično češenje do Marije, ako velikrat na njo mislimo, radi od nje govorimo. To je misel svetega moža, ki k temu še pristavlja: kakor je dihanje gotovo znamenje, da telo ni mertvo, tako je večkratna misel, ljubeznjivo klicanje Marije Device gotovo znamenje, da duša ni z grehom zamorjena.

Kakor Marija, po uku sv. Cerkve, ktero sv. Duh vodi, zatira vse krive vere, tako je gotovo, da zvesti služabnik Marijin ne bo v krivoverstvo zabredel. Utegne se zmotiti, ali on bo zmotnjavo, in to urno, spoznal ter ne bo nikoli svojeglavno v zmotnjavi ostal.

(Dalje sledi.)

Lušarska gora.

(Spisuje Val. Gasperšič.)

IX.

Per aver pace.
Dante.

Lušarske gore še nismo zapustili. Opazovati so nam rokotvori, ktere je izdelala umetnost in gorečnost za Božjo službo. Z veseljem gledamo mnoge cerkve, posvečene Materi milosti. Toraj se podamo tje, kjer izvira reka Mela iz tisučletnega snega in leda na visokem Zvoniku (Gros-glocknerju), kako germi, skale razcepuje, v slapu dêre, da se zemlja trese. Poleg nje pa pelje klanec do sv. Kervi. Od tod v duhu potujoči omenili bomo svetiša Matere Božje po Koroškem, koder je zemlja sveta in nebo odperto.

Od sv. Kervi prihajamo v Melinski dolini (Möllthal) do Marije D. v Dornbahu, potem do Marije D. na Trati, „in der Aue“ pri vasi Winklern. Vedno gremo poleg reke Mele do Melinskega mesta (Möllbrücke), kjer se Dravska dolina odprè. Obernemo pa se zdaj proti Tirolskemu, od koder Drava dêre, in čez Ziljsko goro (Gaillenberga), ktera Dravsko dolino od Ziljske loči, ter potajemo k Mariji D. v Lugari na tirolski meji. Ta cerkev je pod varstvom kneza Porzia, zlatá bliščeča, izmed naj lepših na Koroškem. Bere se, da l. 1513 je pobožna kmetica Helena na njivi zaspala in v spanji jo je Marija opomnila, da naj na istem prostoru cerkev zida. Vzdigne se z milodarom cerkvice, ali pretesna je za romarje brez števila; zidajo toraj novo veliko cerkev, ki pa kmalo pogori; ali po bogatem daru kardinala grofa Vidmana še lepši zopet vérne k pobožnosti vabi.

Po stranski dolini pridemo do Keč in čez Ziljo do mnogo obiskovane cerkve Marije Device Snežnice. V svojem popisu Rima smo govorili od Marije Device Snežnice v Rimu, navadno imenovane „S. Maria Maggiore“, to je „Veči“, ker je med Marijnimi cerkvami v Rimu naj veči in v imenitnosti prva. Zgodovina pravi: Bil je v Rimu v 5. stoletju pobožen mož Janez s svojo ženo, ki sta bila silno bogata, pa brez otrok, toraj sta si Mater Božjo dedinjo postavila in jo prosila v goreči molitvi, naj jima razodene, kako naj se njuno premoženje oberne nji na čast. Tedaj njima obema Marija v spanji razodene, da na tistem homcu v Rimu, kateri bo prihodnje jutro s sneg m pobeljen, naj se cerkev zida. Drugo jutro, 5. vel. serpana, je bil res homec Eskvilinski, kjer zdaj cerkev stoji, z debelim snegom pokrit. Papež Liberij, ki so tudi sami ravno takrat imeli ravno to razodenje po Mariji, spoznajo v tem voljo Božjo in vzdigne se velika cerkev na prostoru takrat padlega snega. To cerkev so naslednji papeži iz posebne ljubezni prelepo okinčali, ter je med Marijnimi cerkvami le-tá naj lepši v Rimu tudi po našem lastnem prepričanju. Pod velikim altarjem boje počivata omenjeni rimski patricij Janez in njegova žena, ki sta cerkev zidala. Tudi svetinje sv. Matija aposteljna in družih svetnikov se ondi hranijo. Zadej za velikim altarjem so spravljene petere deske Jezusovih jaslí v Betlehemu. V tej imenitni cerkvi so si papež Pij IX. izvolili svoj počitek po boju z brezverskim liberalizmom. — Per aver pace, da pred sovražniki mir dosežejo.

O tej priliki naj v čast Marije Device omenimo še drugo sprelepo cerkev v Rimu: „S. Maria della Vittoria“, Marijo Zmagovalko, in enako cerkev, ktero smo vidili v Parizu: „Notre Dame des Victoires“, premnogo čislano od Francozev. Okoli l. 1560 je bila vojska med kristjani in turki, kateri so si hotli španjsko krono prisvojiti. Španjski kralj Filip II. izroči glavno poveljstvo

čez vso združeno keršansko vojsko don-Juvanu. Na gerškem morji pod Lepatom zagleda don Juvan veliko turško brodovje. Don Juvan prime keršansko zastavo, pade na kolena, se goreče priporočuje Materi Božji in reče vojakem, da bodo zmagali, ako se bodo verno vojskovali. Res je bila turška sila skor vsa pobita, ali pa vjeta. Na povelje papeža Pija V toraj keršanski svet praznuje praznik Marije Device Zmagovalke, in po mnogih krajih so cerkve Marije Snežnice, kakor v Benedkah na otoku, in ena tudi v Terstu.

Od gornje Ziljske doline pridemo v spodnjo in sicer do hriba Dobrača, ki je bil nekdaž imenovan tudi Ziljska gora. Po Kranjskem in Koroškem še spominjivi, da okoli leta 1300 v hudem potresu se je bila Ziljska gora usadila, je dolino širokoma pokrila, veliko ljudstva in hiš pokončala, in poslednjič se je Zilja, ko ni mogla odtekat, v jezero spreobrnila. Razvalilo se je bilo v potresu mesto Belak, gradovi na višavah so telebali, in bil je jok in strah, kakor bi bil sodnji dan. Na verhu Dobrača v visokosti 7000 čevljev stoji nemška cerkev za romarja, ki pride iz nemškega terga Bleiberga, in druga za slovenskega romarja iz Ziljske doline, — stojite kakor večni spominek nesrečne dogodbe in kakor vedna prošnja in klic k Bogu, da bi v prihodnjič deželo obvaroval tolike strahote. Potovalec, ki stoji pri nemški cerkvi, malo višji kakor je slovenska, vpirajoč oko na Veliki zvonik, krasote in velikostnosti narave občudovati ne bode truden.

K a č a.

Versko-zgodovinska razprava.

(Dalje.)

„Kača pa je bila naj bolj zvita med vsemi živalmi, ktere je Gospod Bog vstvaril na zemlji. Gen. III. 1.

In reče Bog kači: „Ker si to storila, si prokleta med vsemi živalmi na zemlji.“ Gen. III. 14.

Na izhodu in zahodu, na severu in jugu — povsod nahajamo častenje kače. V treh od nekedaj znanih delih svetá, Aziji, Afriki, Evropi, isto tako kakor v Ameriki. „Stari Mehikanci (v Ameriki) so velikansko kačo častili kakor neko božansko bitje. Zidali so ji krasne tempelje in svojega prvega boga Viclipucija malajo zmerom s to kačo v roki.“ (Fr. Erjavec. Golazen st. 70.) Tudi so častili ženskega malika v kačji koži ali mater kač, ter so ji darovali ternje od stoletnice (aloe), pokropljeno s kervjo duhovnikov in plemenitašev; pozneje pa so ji ljudi klali za daritev. Učeni Humboldt pravi, da v naj starejših sporočilih Mehikancev se pripoveduje o prvi materi človeškega rodú, da je vselej v družbi kače. Tako je naslikana na raznih hieroglifičnih podobah na velikanskih stavbah in templjih. Ta žena se je neki zvala v njih jeziku Cihua-Kohualt, t. j. kačja žena. (Humboldt: Vue de Cordiller. I. p. 237 in 274.) „Naš rojak Baraga, ki je mnogo lét med Indijani živel kot misijonar, pravi o kači: „Indijani časté kačo klopotačo, jo nagovarjajo, rekoč ji: „stari oče!“ (Fr. Erjavec. Golazen st. 103).

Neka sekta (versta krivovercev) živi še dandanašnji v Ameriki, ktere edino ali saj glavno božanstvo je kača. Iz Tehas-a piše ondotni misijonar, da se častivci kače imenujejo Vodù. Blizo mesta novega Orleana imajo samotni tempelj ali z deskami ograjen prostor, kjer imajo svoje shode in ostudne šege. Na skrajnem koncu proti izhodu imajo altar z rudečim suknom pregernjen, ki je znotraj votel in napolnjen s kačami ropotačami in drugo

strupeno golaznijo. Vodù, ko v tempelj stopijo, se neki slečejo in za roke deržeč se v kolobar vstopijo. En červec gre na sredo v kolobar ter zažgè nekaj v mali zdelici, da se gost belkast dim napravi, ki ves tempelj napolnuje; potem se prikloni do tal, nareja čarovne znamenja, vzame iz altarja pét kač, ktere se mu okoli života in vratú ovijajo. Kolo se začne sukati, vsa družba s červecem vred pleše in skače ko zdivjana in obsedena. Na posled se ugasnejo luči in ko nastane tema, potihne tudi hrum in Vodù se razidejo. (Journal d'un miss. au Texas etc. par M. l'abbé Domenech, p. 356.)

Teh čudnih Vodù se vsi bojé, kajti znajo narejati nar hujše strupe, ki različno svojo moč kažejo. Eni usmerijo v hipu človeka, drugi polagoma, in so taki, ki pamet zmešajo ali jo popolnem zatarejo.

Vsak čas in povsod je satan enak v tisti podobi, pod katero je prva človeka premotil.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Preblaga družba gg. rokodelskih pomočnikov je preteklo nedeljo, god varstva sv. Jožefa, imela ob 7 v nunski cerkvi sv. mašo. Na čelu obilne množice se je ginljivo vila njih-lepa zastava. Sami so prav lepo in vbrano peli. Ob enajstih predpoldnem pa so se zbrali z vodstvom in mnogimi gg. mojstri vred v svojih prostorih k obletnemu zboru.

Gosp. predsednik Gnjezda je opomnil, da današnji shod je že 20. obletnica te družbe; potem je našteval grenke zgube, ki jih je družba terpela preteklo leto. Položil je v prvo nektore vence na grob ranjcega dr. Vončina-ta, začetnika in skor 20letnega predsednika tega društva, ga v molitev priporočil in povedal nekoliko iz njegovega testamenta; ktereга konec se glasi: „Slednjič izročim svojo dušo Bogu in prosim svoje dobre prijatelje in znance za en „Oče naš“. Družbine knjige je bil v 13. točki izročil gosp. Gnjezdu in ga je prosil, da naj skerbi za njeno ohranjenje, kolikor najdelj je moč; ako bi se pa kdaj razrešila, naj se oziroma na namen društva saj polovica premoženja izroči predsedniku središnjega društva, g. kan. Gruša-tu na Dunaju, drugo pa naj se dene v denarnico že obstoječe zaloge za bolnike, na ktere podlagi se utegne sčasoma kaka keršanska delavska družba ustanoviti. Ako bi se namesto družbe rokodelskih pomočnikov enaka delavska družba ustanovila, se samo po sebi umeva, da vse premoženje nji gre.

Drugi umerli dobrotniki tega društva, katerih je g. predsednik z gorko besedo opomnil, so: Costa, Terpinec in Heidrih. Poslednji je bil starašina častnega varstva in predstojništva te družbe, ki se ni le samo vsih veselil in zborov z družniki pridno vdeleževal, ampak je tudi pri mizi Gospodovi njih zvest tovarš bival. Še svoj smertni dan je hotel z njimi k sv. Obhajilu iti. Vsako leto v god sv. Jožefa imajo namreč podmojstri svoje velikonočno Obhajilo. Bil je torej prešnji dan opravil spoved, drugi dan je zbolel in le težko so mu ubranili, da ni skušal še v cerkev iti k sv. Obhajilu, akoravno je le čisto malo trenutkov pozneje že ugasnil.

Pri vsih teh hudih poskušnjah se je družba to leto namnožila, ker pristopilo je 30 novih udov, ter ima zdaj v vsem skup 56 družnikov, kolikoršnega števila že 10 lét ni bilo. O postavnosti in obnašanji gg. družnikov je gosp. predsednik malo besed spregovoril, pa s tim toliko povedal, da je očitno, kako ti družniki delajo čast občinstvu, mestu in sami sebi. Družniki pridno tudi napredvajo v sploh koristnih naukih, g. J. Flis uči popularno fiziko, P. Angelik petje, g. M. Močnik številstvo, g.

predsednik zemljepisje in odkar je dr. Vončina umerl tudi veroznanstvo. G. Jan. Czermak, mérjevec (inženir), poprej častni ud dunajske pomočniške družbe, bode odsihmal učil tudi risanje. — Razun svoje knjižnice imajo v družbi osem časnikov ter je oskerbljeno za vse duhovne potrebe.

Izredni podporniki društva so bili: Mil. škof s 50 gld., branilnica s 50 gl. in neka dobrotnica z ravno toliko itd.

V sobah gg. pomočnikov imajo tudi rokodelski učenci priliko prav lahko in prijetno izobraziti se, ker dobivajo ob nedeljah poduk v veroznanstvu, v zgodovini in zemljepisji in v petji in se teh naukov vdeležujejo z veseljem in gorečnostjo, kakoršna bi bila želeti očitnim učilišem. Čč. gg. Flis in P. Angelik sta neutrudljiva pa tudi kaj verla učenika. Čez 70 učencev vživa to do broto. Ti mladenči so skoz leto prinesli shraniti 65 gl. svojega malega imetka, da imajo kje pribežališe v potrebi. Stroške za kurjavo in druge potrebe fantom odbijajo dobri prijatli ljube mladine; vender pa je ravno zdaj njih denarni minister na suhem. Gospé Šolmajerova, Murnikova in Šupevčeva so jim skerbele za božičnico in dotične darila.

G. predsednik poslednjič vaim dobrotnikom in do brotnicam priserčno zahvalo naznanuje. —

Po sporočilu g. predsednikovem je gosp. Horak nasvetoval, da naj se po podpisih zbere toliko denara, da se za sobe društva dá slikati veči podoba r. dr. Vončina-ta. Nasvet je bil z veseljem sprejet; kateri bi blagovolili v to pripomoči, naj darove pošiljajo ali g. Jan. Gnjezdu, ali pa gosp. Jan. Nep. Horaku. — Po dogovoru zarad spomladanske ali poletne veselice ter izleta za gg. pomočnike in za fante je bil shod sklenjen.

V vsih ozirih se je vidilo, da se ta lepa družba nekako posebno poživlja ter je ranjcega Vončina-ta velika ljubezen do nje po njegovi smerti začela sad roditi. Bog daj dober vspéh!

Iz Ljubljane. (Pred sv. Očetom.) Velikansko poslanstvo čez 300 ljudi je bilo 13. mal. travna pred sv. Očetom, med njimi 66 Avstrijancev. V tem poslanstvu je bilo zastopano, bi djal, vse katoličanstvo, bili so Avstrijani, Francozje, Angleži, Nemci, Italijani, Belgijani, Španjci, Švicarji, Amerikani itd. Namestovani so bili tudi vsi stanovi od vojvoda do prostega kmeta. Bilo je ravno 25 lét, kar je bila premagana Garibaldi-Macinova tolovajska republika in so se bili sv. Oče iz Gaete povrnili v Rim.

Naznanil je vodnik v prav čversti adresi občutke do sv. Očeta, ki so globoko iz serca vzeti vsakemu poštenemu katoličanu. Posnetek ob kratkem je taki-le:

Kakor preganjanje Cerkve prihaja bolj splošno in hujše, tako tudi katoličani čutijo v sebi neko gnanje bližati se središu katoliške edinost, podlagi keršanske resnice, naj višemu in nezmotljivemu učeniku svoje sv. vere. Ta občutek, sv. Oče! nas semkaj vleče, kolikor krat so naše serca v povodnji britkosti pri zarotah, ki se bogoskrunsko, če tudi zastoj pehajo, kraljestvo Kristusovo razdajati. Dolgo časa so se sovražniki nadjali, da bodo Tebe (sv. Očeta) na to pripravili, da bodeš njih kraljestvo sprijaznil s svojim kraljestvom (laž z resnico). Dandanašnji jih je zapustilo to neapametno upanje, ni jim več „prosta cerkev v prosti državi“; zdaj že naravnost pravijo, da človeška oblast je nad Božjo naj viši oblast, država nad Cerkev, da je greh in laž več ceniti kot čednost in resnica. Sej to je dub, ki preveja postave skorej vsih dežel, in to je cilj tiste satanske zakletve, ki Tebe, vodnik ovčic in jagnjet, hoče z roko močnejšega in z obrekovanjem premagati, ker Te z zvijačami in lažnjivimi obljubami sebi ni mogla

pokornega storiti. — Vodniki te zakletve se tudi prederznejše terditi, da Ti, nezmotljivi stražnik sv. Cerkve, si njeno božjo vstavo prenaradil, v porazumljenji z vesoljnim škofijstvom in v njegovo škodo, kakor da bi on, kateremu je Zveličar za vse čase obljubil pomoč sv. Duha, da obvaruje neskaženo njegovo delo, bil zmožen njeno bitje prenaraditi. In ravno med tem, ko tako obrekujejo učivno Cerkev in njenega nezmotljivega poglavarja, se péhajo pa na vso moč, da bi sami Cerkvi to vstavo popačili!

Adresa dalje oporekuje z nemškimi škofi vred zoper vtikanje vlad v papeževu volitev. Ravno tako protestira zoper hinavsko podtikanje, da so katoličani po sklepih vatikanskega zbora slabiji podložniki kot so poprej bili, in zaznamnuje za obrekovanje to farizejsko krivičenje. „Nasprotujemo le tistim postavam, ki nam branijo Bogu dajati, kar je Božjega“. Verla adresa se sklepa s prošnjo k Bogu, naj Bog sv. Očetu dá dožeti konec teh britkost, s protestom zoper bogoskrunsko poropanje Rima in cerkvenih deržav, pa zoper dvojno hudodelsko vojsko, ktera bije na vero in na Stol sv. Petra. —

Tehtnega in ginljivega odgovora sv. Očeta na to prelepo adreso ne morajo prehvaliti. Zahvalili so se pričujočim za njih prihod, in omenili potem, kako je Jezus Krisus nam ko v oporoki svoj križ zapustil, in to je naj veči zapuščina, ki jo je volil svoji Cerkvi. Naj toraj ostanejo zvesti tovarši papežu (s križem), zvesti sv. Prestolu v času, ko so z duhom sovražljivosti zoper sv. Prestol, sedež resnice, prešinjeni tisti, ki imajo posvetno oblast v rokah. Sovražijo ga iz zavidnosti, ker eni hočejo zgolj papeži biti, — drugi, derhal, gnani od hudobnega duha, bi vso sv. Cerkev radi v enem tednu sterli, ko bi mogli; vender sv. Prestol jim bo v vsakterih natezanjih zoperstal in resnico pravil. Dolžnost imam resnico govoriti, in ako bi bil tukaj on, ki ta trenutek v Rimu gospoduje, ne mogel bi njemu drugač govoriti, kakor Vam.

Rekel bi mu: „Veličanstvo! Pri Vaši vesti in pri zveličanji Vaše duše, jenjajte! Ne stopajte dalje na potu prepada, kateremu se bližate, ne nakopičujte še delj terpljenja Cerkvi!“ Dalje se pritožujejo čez novaško osnovo in novi zakonik, ki se v laški zbornici zdaj pretresuje, ter je oboje odmenjeno, da bi zaterlo duhovski stan in vero Kristusovo, ko bi moglo. Pri takem počenjanji, nadaljujejo sv. Oče, moram klicati vsim oblastem na zemlji: „Stojte! Poglejte vse te narode, ki molijo, in pomislite, ako klicanje ljudstva do Boga pride, bode poslednjič Gospod vmés segel. Ko je bilo izvoljeno ljudstvo Božje v pregnanstvu, mu je Bog poslal Mozesa in Mozes je v prvo prosil, potlej žugal, poslednjič so prišle stiske, ki so Vam vsim znane.“

Sklep je klic k Bogu: „O moj Bog, poslušaj klic svojega ljudstva! Stori konec strahovitemu terpljenju in dodeli tistim, ki vladajo, saj nekoliko vere, in ako to ni več mogoče, daj jim saj čutilo poštenja, da jenjajo s stiskanjem.“ Dokončali so z blagoslovom. Moč besed sv. Očeta je bila nepopisljiva, vse je bilo ginjeno in v solzah.

Razlaga sv. maše po čast. o. Martinu Kohem-u (Cochem) je ravnokar s škofijskim dovoljenjem prišla na svetlo. (V Ljubljani, natisnil Milic.) To delo, ako prav vemo, je bilo v rokopisu med ljudmi in mnogo cenjeno, ter je na prošnje in prizadevanje dobrih vernikov prišlo na svetlo. Komur je znano, s koliko priserčnostjo so dela omenjenega pisavca pisane in kako so jih tudi Nemci jeli v novo na svetlo dajati, ne bode dvomil, da utegne ta knjiga tudi za Slovence mnogo koristiti obroditi. Zraven razlage po ss. očetih itd. je tudi

v mnogih dogodbah in izgledih razkazovano, kako prečudno dobrotnega se je Bog skazoval takim, ki so z dobrim namenom hodili k sv. maši. Knjiga v razločnem lepem tisu ima 490 strani na vel. osmerki ter obsega do strani 440 razlaganja in nauke od sv. maše, dalje pa potrebne molitve. Nauki so v 30 poglavjih, kakor: bistvo, preimenitnost, skrivnosti sv. maše, pri kateri Kristus ponavlja svoje včlovečenje, rojstvo, življenje, svojo molitev, terpljenje; sv. maša je naj viši žgavna, hvalna, zahvalna, prosivna, spravna, zadostovalna daritev, naj imenitnejše delo sv. Duha, veselje Matere Božje, naj veči dobiček za vérne itd.; kako je treba pri sv. maši biti itd. — Opomniti moramo neke okolišine, ki bi utegnili priproste bravece begati. Deseto poglavje ima napis: „Pri sv. maši Kristus zopet preliwa svojo kri,“ — naj si misli bravec: „po duhovno zopet preliwa svojo kri,“ ker v katekizmihi stoji: „Pri sv. maši Kristus več ne preliwa svoje kervi,“ zato se tudi imenuje „nekervava daritev“.

Iz Amerike je do budčjoviškega škofa prišla pretresljiva prošnja ondotnih Čehov, da bi jim poslal kacega duhovna. Zapušeni reveži prosijo: „Podpisani duhovnjani zahodnje Amerike, v deržavi Minesoti, duhovnija Praga, se obračajo do svojega bivšega višega duhovnega pastirja s prošnjo in se nadjamo, da naša ponižna in priprosta želja bode pri škotovski Milosti sprejeta. Kakor verni sinovi svoje svete vere smo zapušene in zgubljene ovce, ker naš duhovni oče, ki je z nami tu 6 let stanoval in nas je sveto vero učil, je bil od svojih viših domú poklican, in mi ves čas ne slišimo besede Božje, in le kterikrat imamo sv. mašo itd. Za ohranjenje sv. vere smo z velikimi stroški zidali hišo Božjo, zdaj pa tukaj stoji brez služabnika Božjega tako žalostno, kakor bi se ogledovala, kateri dobnik se bode usmilil nas in zapušenih ovčic. Obračamo se še enkrat do premilostnega ljubljenelega svojega duhovnega pastirja, naj bi blagovolili našo prošnjo uslišati in nam poslati kacega duhovnega očeta, ter moremo o svojem času reči Vaši Milosti: „Bog plačaj!“ V (amerikanski) Pragi 9. sveč. 1875. — Tudi iz Spillville-Winnesheik-a, derž. Jova, je ravno do tega škofa prišla enaka prošnja. —

Iz teh besed je dosti jasno, kako zapušeni, žalostni in nesrečni so verniki brez duhovnega pastirja. Taka bo tudi po Slovenskem v kratkem času, ako se okolišine ne spremené. Pri vsem tem pa celo izmed domačih ljudi imamo nekaj tako strupenih sovražnikov duhovskega stanú, da je res čudo, kako more Slovenec samega sebe tako zavreči in brezverski ploh postati. Nemoški časniki pogosto težijo čez „Jesuitenfresser“; tudi k nam se je vgnjezdil na dunajsko cesto „Priesterfresser“, ki je une dni jedel župnike in kaplane. Pa to mu je šlo blezo prepočasi, rad bi urno in pri korenini duhovstvo zaterl — spravil se je torej naravnost na semeniša, na bogoslovce, ki jih je pri treh kosilih jedel in hrustal. Ta list, ki se sicer za domoljubnega štuli, duhovski stan in vero Slovencev očitno zasramuje, pauje in s svojim divjanjem hoče slovenski narod pociganiti. Sam naznauje strašne morije in druge nasledke opešane vere, ne vidi pa v svoji slepoti, da je s trošenjem pohujšanja ter nevere sam morivec in pobijavec našega naroda. Njemu so semeniša „sužnje“ in „pitavne“ naprave, ne smeši le samo duhovnov, bogoslovcev, cerkvenih obredov, temveč klesti s svojimi bogoskrunskimi zobmi Boga samega in vse viši darove, ki jih deli s posvečevanjem duhovskemu stanu. Tako ves stan v nič deva, narod pohujšuje, katoliško Cerkev v blato teptá, mladino pa s satansko hudovolnostjo odvráčuje od stanú, ki ima ravno take postavne pravice, kakor drugi stanovi. In pri tem je vse slepo, nihče ne vidi nevarnosti za narod in za mir

pri tolikem rogoviljenji. Naša svoboda je: Plačaj, pa skrivi se brezverskim „sužnjim“ pod noge!

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Cesar Ferdinand je pretekli ponedeljek obhajal svoj 82. rojstni dan. Bog ga ohrani še mnogo lét! —

Cesarjevo popotvanje po Dalmaciji je kaj posebnega. Njih veličanstvo je povsod z velikimi slovesnostmi sprejemano in spremljano. Vsak dan gre cesar k sv. maši in potem ogleduje deželo in naprave. Nekteri stavijo poseben pomen v to, da Slovanom in katoliški Cerkvi neprijazni ministri so cesarja spremili le v Gorico in Terst ali k večemu še v Benedke, po Dalmaciji pa cesar brez njih potuje, ter upajo, da se bomo znebili tega ministerstva. Druga važnost, ki se temu potovanju pripisuje, je zadeva Avstrije do Turčije; v Zadru je cesar kar naravnost rekel, da turški generalkonzul v Dobrovniku je „Avstriji sovražnik“.

Iz Kantona, 15. listop. 1874. „O začetku tega leta“, piše ta g. Dejean, „sem bil pričel zidat hišo in kapelo v keršanski občini Ma tsaj. Preden je bilo delo dokončano, se jamejo pogani prepirati z našimi kristjani zaradi poslopja. Od konca so se dali nemirni in razkačeni topoglavci pomiriti, če tudi ne brez velikega truda, pa nekoliko pozneje so povsod razširjevali naznanila, v katerih so žugali, da o odločenem dnevu in uri bodo razdžali novo kapelo. To še o pravem času zvem in overgel sem osnovano zaroto naznanivši jo pri gosposki v Kantonu. Na to dá kraljevi namestnik prav resne povelja, katere so ubranile podertijo. Naši sovražniki pa zato še ne popusté svojega naklepa, ampak čakajo le vgodne prilžnosti.

Od 8. do 10. listopada obhajali so v vasi, kjer je bila zidana cerkev sv. Jožefu v čast, tako imenovan praznik Ta-tsin. Kakor po navadi, privabi ta praznik veliko tujcev, vendar pa pretečeta prva dva dni brez nesreče. Pogani naše poslopje le od daleč ogledujejo, pa ne zinejo ne žuganja, ne zasramovanja. K sreči nisem bil med svečanostjo v tem kraju, ampak v neki drugi okoli četert ure oddaljeni hiši. Tretji dan pogani še bolj pritiskajo, več tise ljudi obstopi v gneči naše poslopje. Okoli ene ure popoldne mi pride hitro čuvaj naznanit, da so ulomili vrata ozidja in ranili dva kristjana, ki sta jih hotla odverniti od tacega početja. Komaj to izgovoril, prinese že drugi poslanec novico, da je več sto ljudi derlo v kapelo in jo podiralo. „Oče“, pridene precej tretji, „vašo hišo so oropali“, in četerti dokončá žalostno novico: „hiša in kapela ste do tal poderti“.

Ko je prvič pretila nevarnost, pišem predstojnikom vasi in jih prosim, naj se podajo na svoje mesto in storé, kar je v taci okolišinah treba. Poslušali so sicer moj svet in se sošli. Bili so pa le pričujoči pri ropanju moje hiše, ter so gledali, kako so njim pred očmi strešne deske strani nosili. To gledajo in ne čerhejo ne besedice, ne dajo ne enega povelja, in vendar so imeli Lo-Kang (policijske služabnike) v svoji oblasti.

Pogani so mislili, da bodo dobili mene v hiši. Ker me pa niso našli, se zaženejo v neke blizo cerkvice stoječe keršanske hiše in jih prično ropati. Zdaj je bilo predstojnikom vasi preveč. Vjeli so tedaj nekega človeka iz sosednje vasi in upali, da bodo zamogli tako odložiti odgovornost za sosednje vasi. Pa poglavitni krivčniki so bili iz te vasi in po pričujočnosti predstojnikov, ki so brez dela tu stali, so bili ti še bolj podpaljeni. Vjetje je pa vendar imelo svojo moč. Kakor opanana se pomiri derhal in rogovilstva je bilo konec.

Ako bi se bili vradniki poprej v bran postavili, bi bili ropanje čisto ubranili, pa kaj, ker so bili sami pri zarotbi. — (Tako se godi pravici, kadar gospóska roke križem derži.)

Pogani so pokazali prav pošastno serditost. Kelih, ciborij, monštranco in vse, kar gre k opravljanju presvete daritve, so nesramno oskrunili, duhovske oblačila raztergali, podobo sv. Jožefa ukradli, da jo bodo, kakor pravijo, v pagodo postavili. Škoda naša je prav velika. Da sem mogel zidati kapelo, nisem le samo vsega denara, kar sem ga pri misijonu dobil, in vsega svojega očetovskega premoženja porabil, ampak še za 2000 frankov dolga sem naredil. Kako ga bom poplašal, ne vem, ker so mi do zadnjega vinarja vse tako čisto porabali, da imam le še svoj obrednik, posodo za sveto olje in oblačila, ki jih nosim na sebi. Pa ljubi Bog bo že skerb!

Kaj neki je Kitajce podžgalo k takemu napadu pri belem dnevu? Za opravičevanje ne najdejo nobenega vzroka, še celo izgovora le na videz ne. Jaz sam nisem bil pričujoč in v kapeli še ni bilo shoda kristjanov. Kar jih je k temu nagnilo, je vteleseno sovrašтво zoper keršansko vero in zoper misijonarje. (Kakor povsod, peklerska hudobija.) To pa mi je v tolažbo; smem se še tudi veseliti, da zavoljo evangelija preganjanje terpim, in še toliko bolj, če pomislim junaško stanoovitnost jetnika v Vatikanu, kateri je tudi zaradi evangelija vse zgubil.

H koncu vas prosim, zedinite svoje molitve z našimi, da nam ljubi Bog pošlje boljših časov, ter bi zamogli pristo in brez ovire oznanovati sv. evangelij ubogim Kitajcem. Terno upam, da bo sv. Jožef, posebni patron vsega kitajskega misijona in moje poderte kapele, to reč sam prevzel in me pri novem zidanju podertega svetišča ne bo zapustil.

Drobne novice. Kakošne možake imajo prusaški „kultur-krošnjači“, je pokazal eden izmed njih pri neki gostariji, ki je rekel, da vsi nasprotniki majnikovih (katoliški Cerkvi sovražnih) postáv so psi! — V Franko-brodu imajo katoličani pravico imeti svojega lastnega zgodovinskega učitelja na gimnaziji; to pravico jim hočejo pa ugrabiti in katol. profesorja Jansen-a odpraviti! — Pruski škofje, kolikor jih pruska „kultura“ ni še v ječe vergla, so imeli v Fuldi posvet o sedanjem stanu katoliške Cerkve na Pruskem. Sicer je novejša prusaško junaštvo tirjalo, da naj vratislavski knez in škof svojo službo odloži. Se vé, da tega ne more storiti, zato pa ga bo pruska omika s silo pregnala. — Rudeč-karski listi so don Alfonsa, brata Karlosovega in njegovo soprogo nesramno obrekovali in jima kdo vé kake gujusobe podtikali o vzetju mesta Cuence; zdaj pa je lažnike osramotil celo serranistovski general Iglesias, kateri je bil poveljnik republikanske posadke v Cuenci in je v pisanji iz Madrida vse tiste grozovitosti zaznam-njal za gole obrekovanja. — Sv. Oče so 23. sušča dali encikliko do švicarskih katoličanov. V tej okrožnici obsojajo krivoverstvo, ki se lažnjivo imenuje „starokatoličanstvo“, in pa brambo, ki jo deželska gosposka daje temu krivoverstvu, ter obnavljajo izobčenje krivovercev, njih priveržencev in začetnikov. Vernike pa budé k edinosti v sv. veri. Enciklika omenja, da deželska švicarska gosposka je izveršila razne postave, ki so v nasprotju z božjo vstanovo in oblastjo sv. Cerkve, ter je dala tudi postave, ki nasprotujejo cerkvenim postavam keršanskega zakona. Škofje toraj sv. Oče opominjajo, da naj vernikom s primérnim naukom pojasnijo katoliški nauk o zakonu. Sv. Oče budé poslednjič vernike k poterpežljivosti, stanoovitnosti in edinosti ter prosijo, da bi Bog zmotene razsvetlil. — Katoliški časniki na

Angleškem v celoti govore z naj večim spoštovanjem o novem kardinalu Manningu, in o Piju, ki so ga v to čast povzdignili. Angleško častništvo po večini v tem oziru ima več postavnosti, kakor pa prusaški sužnji listi. Katoliški udje britiškega državnega zbora pripravljajo pismo vérne vdanosti in spoštovanja do kardinala Manninga. — Tisti Frezza, ki je zatožen, da je umoril novega pogana in vrednika Sonzogno-ta, pišejo, se prav dobro počuti v ječi, je do žertja in slišijo ga véasi prepevati. Druga dva zatoženca pri tisti rudeč-karski družbi, Armati in Luciani, sta ravno nasprotnega obnašanja; prvi je molčljiv in nekoliko bolehen, drugi ves izpit in bled, bere, piše, véasi tudi po noči vstane in sede k mali mizici. — V novem Jorku je izvoljen za senatorja katoličan Fr. Kernan. — „Agencija Havas“ je v nekem telegramu pravila, da se nemška vlada pripravlja odstraniti ali pa v ječo vreči škofo, ko pridejo od svojega posvetovanja s Fulde! Če tudi je to bilo le bedasto žuganje, si vendar Bizmark blezo domišlja, da vsi nemški katoličanje so vsvarjeni za službo njegovemu frajmarstvu, ne pa več vladarji v „očetovsko“ brambo in varstvo podložnikov. Ta „očetovska skerb“ za podložnike se bode razodela prav sijajno tudi, ako se vresniči postava bližnjega pretiranja vsih katoliških redov z Nemškega. Blizo 20 tisuč nemških podložnikov in podložnic je v pregnanstvu. Naj se skrijejo Dahomejci pred toliko „kulturo“!

Listek za raznoterosti.

Jabelka.

Stojé ob morju mertvem in Gomere
Drevesa s sadjem lepim obložena,
Povabi senca potnika zelena,
Se bliža drevju, uterga sad, če more.

Al kak prevari se človeče bore!
Sadú notranjost vidi — je truhljena
„Ostuden si, ko mesta tu vtopljená“,
Si misli potnik, in gre proč čez gore. —

Al ni, o grešnik, tvoja ta podoba?
Če tudi truplo lepo tebe krije,
So v tvoji duši černe hudobije!

Obdaja naj te vsa svetá blišoba,
Serce je tvoje gnjezdo gadne zmiye,
V očeh Gospodovih si zgolj gujusoba!

Radoslav.

Iz Ljubljane. Šmarnice v Šenklaški cerkvi se bodo letos opravljave v kapeli „žalostne Matere Božje“, ker pri šmarničnem altari (sv. Jožefa) se bo pričelo delo z belim marmoriranjem. Za ta čas tedaj bodo novo podobo „Naše ljube Gospe presv. Serca“ postavili v kapelo M. D. sedem žalost. Šmarnice se pričó po navadi s 1. majnikom, ki bo v saboto; slovesno opravilo pa bode v nedeljo, 2. majnika, da se verniki ložej vdeležé, katerih bode gotovo polna velika hiša Božja. Prečastiti gospod dekan Zupan bodo imeli jutraj sv. mašo, po maši bodo slovesno blagoslovili novo podobo in poslednjič v pridigi vso slovesnost pojasnili. Popoldne bode namesto keršanskega nauka imel gosp. Dolenec pridigo v to slovesnost zadevajočo in potem bo petje litanij tako, da se vdeležuje petja lahko cela cerkev. —

Kolikor veči so od leta do leta potrebe, toliko bolj se je zanašati, da bodo verni Slovenci tudi letos mesec majnik prav goreče posvečevali v Božjo čast, v češenje M. D. in svoje lastne zveličanje, v pridobitev dobre letine, miru vernikom in sv. Cerkvi. Sliši se marsikaj žalostnega iz več krajev: Bog daj, da bi se serca Slovencev oblažile v Jezusovem in Marijnem Sercu, naj bi se pri nekterih brezvernih oživila vera v Boga in njegovo pravico in sodbo; vsakdanji ljudje pa naj bi opustili pijačevanje, nesrečne pretepe, ponočevanje in enake pregrehe, ki morajo v kratkem priklicati prehude šibe Božje, ako se ne opusté.

Cvetlice, posvečene „Naši ljubi Gospej presv. Serca“, v katerih so tudi „šmarnice“, so čisto gotove in se razpošiljajo. Zaloga Ničmanova. V bogatem zakladu 3. dela zavračamo zlasti tudi na oddelek: „Zaveza ljubezni, ali 9 služb v češenje presv. Serca Jezusovega“.

Zahvala. Deklica mojega bližnjega znanja je bila že leto in dan v hudi bolezni, ki je nočem bolj natanko popisovati. Opravljali so že marsikaj za njo. Smili se mi, najmem za njo sv. mašo, tudi jest opravljam češenje k „Naši ljubi Gospej“ in v manj kot 3 tednih smo bili uslišani. Hvala Bogu in „Naši ljubi Gospej“!

V Ljubljani, 12. sušca 1875.

M. D.

Poslovni sklep obertnijske pomočne družbe v Ljubljani. Ta posebno potrebna in priporočevanja vredna družba, ktere predsednik je gosp. Jan. Nep. Horak, je imela 4. t. m. svojo letno sejo ali 19. svoj veliki shod. Vidi se iz pošteva, da l. 1874 je imela družba 333.065 gl. v prometu; 395 strank je vložilo skoz leto 31.252 gl., 148 strankam pa so bile njih jistine izplačane s 34.154 gl. Vloge so se memo leta 1873 zmanjšale za 1546 gl. — Vpravi svet je 1874 posodil 764 strankam 145.875 gl. in 942 osebnostim zdajšal posojila za 1875, 190 gold. To tedaj kaže, da je društvo gospodarilo z znamenitim zneskom 333.065 gld. Založnina (reservni fond) društva je znašala l. 1873 10.595, ob koncu l. 1874 pa 11.229 gl.; tedaj se je pomnožila za 633 gl.

Sojeni iz svojih lastnih ust. „Narod“ št. 85 po „Narodnih Listih“ poterjuje, da „mladoslovenci“ so na Dunaju v versko-političnih vprašanjih glasovali z vlado, ter zoper Cerkvene pravice katoliškega slovenskega naroda. Mladoslovenci s tim sami poterjujejo, da oni so nasprotniki Cerkvi svojega naroda. Kranjci in sploh Slovenci tedaj, kadar volite v kak zbor mladoslovenca, ravnate zoper svojo lastno katoliško Cerkev in postanete po svojem poslancu njeni nasprotniki.

Bralno društvo na Dobrovi je bilo slovesno pričeto v nedeljo 11. aprila. Bilo je pričujočih prav veliko množ, dr. Poklukar, profesor Marn in nekaj duhovnov je slovesnost povikševalo. Upanje je, da bode ta bralnica prav dobrega sadu rodila.

Podporna družba duhovska v lavantinski škofiji je dala svojim udom prvi letni poštév za dve pretekli leti, kateri kaže, da je imela družba premoženja 20.894 gl., stroškov pa 539 gl., med temi 460 gl. pomoči družbenikom. Po pravilih dobi pomoč iz družbine blagajnice le taki, ki je bil že tri leta njen družnik. Štirje udje prejšnje družbe za doslužene so torej dobili: eden 100 gl., eden 80 gl., dva po 50 gl. pomoči. Mil. knez in škof, ki so razdeljenje obresti svoje vstanovnine sebi prideržali, so podarili enemu 100 gl., dvema po 40 gl. Umerlo je v tem času 5 družnikov, pristopili so vsi novoposvečeni leta 1873 in 1874 in 2 župnika ter šteje družba 215 udov. Predsednik je družbi preč. gosp. kanonik Kosar, blagajnik pa preč. g. kan. Madrinjak.

Iz gornje lstre. Duhovni in ljudstvo iz dekanije Dolinske so prostovoljno dali 105 gl. za spominek raj-

nemu škofu; po njih zgledu je duhovstvo Teržaškega mesta dalo 261 gld., družina Vassal iz Odese 200 gld. pet družih 31 gl. Vsega se je čez 600 goldinarjev nabralo. Mil. prošt in kapitelški vikar učeni gospod dr. J. Šneider je izdal za sv. leto lepo okrožnico. Sveto leto se prične v teržaški škofiji 5. nedeljo po veliki noči, 2. vélikega travna. Prejšnji večer, v soboto, se bo po vsih duhovnijah pol ure z vsemi zvonovi zvonilo, v nedeljo se bo razpostavilo sv. Rešnje Telo, zapelo „Veni Creator“, potem bo slovesna sv. maša. O navadni uri bo pridiga o sv. letu. (Drugo prih.)

Pruska prederznost. V Berlinu je prišel na svetlo: „Grundriss der Geographie Deutschlands, Daniel-Schul-ausgabe“. Načert nemškega zemljepisja. Južne meje té pruske geografije so: sv. Gotthard, Retiški, Karniški in Juliški snežniki; to je, sega od tam, kjer se snežniki ločijo, od Jure do Reškega (Reka) zaliva. Zavetniki morskega trgovstva so imenovane mesta: Bremen, Hamburg in Terst; nemorske trgovske mesta pa: Kolonija, Magdeburg, Berlin, Dunaj, Eberfeld, Frankobrod ob Majni in ob Odri, Vratislav, Praga, Augsburg. — Zdaj se pa lepo zahvalimo dvojčkom „naših prijatlov“, katerih eni si toliko péhajo deželo ponemčiti, — drugi pa jo „polutruniti“ ter tako pridno prusaštvu pod roko delajo. —

Prusaška pravica. V Saarbrücken-u sta v ravno tisti ječi en jud in en katolišk mašnik. Jud je zapert na šest tednov, ker se je bil dal goljufljivo in sleparsko na boben djati, — šlo je za 130.000 tolarjev; duhoven pa je bil zarad žaljenja tistih znanih zopervérskih postáv obsojen na 31 mescev. Jud si smé sam živež tegniti, mašnik mora vživati jetniško hrano, ter je zarad tega tudi že obolel. — To je visokočislani velikonemški „liberalizem“, ki so mu tudi slovenski „liberalci“ slavo godli, breknali, dudljali in dromljali! Čedalje bolj očitno je tudi slepcu, da sedanji „liberalizem“ in rabeljstvo z dvojno tehtnico sta si brata.

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Janez Štuler, župnik na Vranskem, je postal oskerbnik Braslovške dekanije, in č. g. Matija Koren provizor v Braslovčih. — Predstavljeni so čč. gg. kaplani: Jakob Planinšek v Šmartin v Rožni dolini; Valentin Tamše v Žetale; Jože Horvat v Loko; Jože Pečar v št. Vid pri Ponikvi; Janez Govedič v Artiče in Simon Pibler v Šmartin pri Šaleku. — Razpisane ste fari: Šmiklavž pri Slov. Gradcu do 11. maja in Braslovče do 19. maja t. l. — Umerla sta čč. gg.: Matija Paprej, dekan v Braslovčih, 5. t. m. in Marko Vučajnik, duhoven v pokoju na Ptuj 8. t. m. R. i. p.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce na Vovči: Iz spodnje Idrije po č. g. fajm. 5 gl. — Neimenovana gospá 1 gl. — Neimenovana gospodičina 50 kr. — Iz Zaliloga po čast. gosp. fajm. 5 gld.

Za sv. Očeta: Po gosp. Dolencu neimenov. 1 gl. sr. s prošnjo sv. blag. za gorečnost pri prejemanji ss. zakramentov. — Z Vogelj 3 gl. — Jernej Golavšek 1 gl. in J. M. 1 gld. s prošnjo sv. blagoslova za odpušanje grehov in srečno zadnjo uro. — G. prof. J. M. 3 gld. 30 kr.

Za varhe Božjega groba: Po preč. g. dek. J. Rusu 22 gl. 60 kr. za vso dekanijo.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Tiskarji in založniki: Jožef Blaznikovi dediči v Ljubljani.

 Današnjemu listu je priložen cenovnik bukev, ki se dobijo pri g. H. Ničman-u v Ljubljani.